

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี

The Relationship between Knowledge Management and the Internal Quality Assurance Implementation of School Administrators under Department of Vocational Education in Saraburi Province

ประเสริฐ เพ็ชรสิงห์¹ รสริน เจิมไธสง² และ พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์³

สาขาวิชาเทคโนโลยีบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Email : petchsing@gmail.com ; ²Email : oon_ros@yahoo.com ; ³Email : aj-tip@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี มีระดับความสัมพันธ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

Abstract

The research aimed to study 1) the level of the school administrators's knowledge management, 2) the level of the internal quality assurance implementation of school administrators, and 3) the relationship between the school administrators's knowledge management and the internal quality assurance implementation of school administrators under Department of Vocational Education in Saraburi Province. The sample in this study was composed of 21 school administrators and 205 school teachers under Department of Vocational Education in Saraburi Province in education year 2013. The research instrument used for collecting data was Likert five-point scale questionnaires. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient to determine the relationship. The research

showed that 1) the level of the school administrators's knowledge management was at the high level in all aspects, 2) the level of the internal quality assurance implementation of school administrators was at the high level in all aspects, and 3) the relationship between the school administrators's knowledge management and the internal quality assurance implementation of school administrators under Department of Vocational Education in Saraburi Province revealed high relationship at .01 level of significance.

Keywords: Knowledge Management, Internal Quality Assurance

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านอื่นๆ เพื่อให้มีความทัดเทียมกับประเทศต่างๆ จำเป็นต้องทำให้คน หรือทรัพยากรมนุษย์ในประเทศได้รับการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ ซึ่งรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศได้เป็นอย่างดี จึงได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 เพื่อเป็นการขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการประกันคุณภาพการทำงานในหน้าที่ปกติของผู้ที่อยู่ในสถานศึกษานั้นๆ สถานศึกษาที่มีการประกันคุณภาพจึงสามารถสร้างความมั่นใจให้กับสังคม และผู้รับบริการว่ามีกระบวนการดำเนินงาน มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการ ที่กำหนดเพื่อมุ่งสู่คุณภาพของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร และสถานศึกษา [1] สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของคนในสังคมทุกระดับ[2] ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ครู บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และสามารถจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมได้ในทุกเรื่องที่ได้รับผิดชอบ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ จึงจำเป็นต้องนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้ในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนาคนในสถานศึกษาให้มีศักยภาพ มีความรู้ และมีปัญญาที่

สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นหนทางนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพในการทำงานของสถานศึกษาให้สูงขึ้น[3]

การบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี แต่ละแห่งมีการจัดการความรู้ให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ.2555 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในรวมทั้งจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจากผลการประเมิน [1] ซึ่งจากรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report :SAR) ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีระดับคุณภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 พบว่าวิทยาลัยเทคนิคมวกเหล็กมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 34 ตัวบ่งชี้ [4] วิทยาลัยเทคนิคสระบุรีมีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ [5] วิทยาลัยเทคนิคท่า

หลวงชินนิตไทยอนุสรณ์มีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับดี มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 25 ตัวบ่งชี้ [6] วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี มีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 23 ตัวบ่งชี้ [7] วิทยาลัยการอาชีพสระบุรีมีระดับคุณภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพ อยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 22 ตัวบ่งชี้ [8] วิทยาลัยการอาชีพหนองแคมีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 30 ตัวบ่งชี้ [9] และวิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรีมีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับดี มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน จำนวน 28 ตัวบ่งชี้ [10] จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งมีผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 มีระดับคุณภาพที่แตกต่างกัน และตัวบ่งชี้ที่มีผลการตัดสินตามเกณฑ์สูงสุดในระดับ 5 คะแนน มีจำนวนตัวบ่งชี้ที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งอาจจะมีผลมาจากการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีว่ามีอยู่ในระดับใด และมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยใช้ในการวางแผนการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับการพัฒนาครู บุคลากรของสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้นเพื่อส่งผลให้นักเรียน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามที่ต้องการ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 3.1 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการความรู้ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 3.2 เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
- 3.3 เป็นสารสนเทศสำหรับผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการความรู้และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

4. สมมติฐานการวิจัย

- 4.1 การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมาก
- 4.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมาก
- 4.3 การจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีมีความสัมพันธ์กัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดการจัดการความรู้ของมาร์ควอร์ท [11] ซึ่งการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) การแสวงหาความรู้ 2) การสร้างความรู้ 3) การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ 4) การ

ถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ และวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยศึกษาตามแนวคิดวงจรคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิ่ง[12] ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติตามแผน 3) การตรวจสอบผลการปฏิบัติ 4) การแก้ไขปัญหา

5.2 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 33 คน ครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 439 คน รวมประชากร 472 คน จากสถานศึกษาทั้ง 7 แห่งที่สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี [13]

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 21 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) สถานศึกษาละ 3 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 205 คนโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) [14] และนำไปสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดเป็นสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling) ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 0.47 ของประชากรเป้าหมายทั้ง 7 แห่ง มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน

5.3 ด้านวิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องโดยจัดทำเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานและตำแหน่งในการปฏิบัติงาน มีจำนวน 5 ข้อโดยจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีโดยศึกษาตามแนวคิดการจัดการความรู้ของมาร์ควอร์ท [11] โดยศึกษาใน 4 ด้านได้แก่ 1) การแสวงหาความรู้ 2) การสร้างความรู้ 3) การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ 4) การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ มีจำนวน 24 ข้อโดยจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ [15]

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยศึกษาตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิ่ง [12] โดยศึกษาใน 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน 3) ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติ และ 4) ด้านการแก้ไขปัญหา มีจำนวน 20 ข้อโดยจัดทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Linkert) มี 5 ระดับ [15]

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

6.2.1 สถิติพื้นฐาน โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentage : %) ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

6.2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยใช้การทดสอบด้วยการหาค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient : r)

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 226 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31-35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีประสบการณ์การปฏิบัติงานระหว่าง 6 - 10 ปี และมีตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษาเป็นข้าราชการครู

7.2 ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่าการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.55) โดยมีการแสวงหาความรู้ (X_1) ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.62) มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด และที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (X_3) ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.62)

7.3 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.46) โดยมีการวางแผน (Y_1) ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.51) มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด และที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ การปฏิบัติตามแผน (Y_2) ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.59)

7.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ (X_{tot}) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา (Y_{tot}) สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสัมพันธ์สูง เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด เรียงตามลำดับ คือ การจัดการความรู้ด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ (X_4) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน (Y_{tot}) การจัดการความรู้ด้านการจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (X_3) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน (Y_{tot}) และการจัดการความรู้ (X_{tot}) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านการตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Y_3) และคู่ที่มีความสัมพันธ์ปานกลางต่ำสุด คือ การจัดการความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ (X_1) กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในด้านการปฏิบัติตามแผน (Y_2)

8. การอภิปรายผล

8.1 การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดการความรู้ด้านการแสวงหาความรู้ (X_1) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของครู บุคลากรในสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการแสวงหาความรู้ที่สามารถแสวงหาได้จากแหล่งต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งการแสวงหาความรู้จากภายในสถานศึกษาสามารถทำได้ โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ ด้วยการฝึกอบรม สัมมนา หรือการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ส่วนการแสวงหาความรู้จากภายนอกสถานศึกษาสามารถทำได้ด้วยการจ้างที่ปรึกษา การรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ การรวบรวมข้อมูลจากลูกค้า รวมถึงการร่วมมือกับ

สถานศึกษาอื่น [11] ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร สุวรักษ์ [16] ที่พบว่าการศึกษาการจัดการความรู้ในสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตภาคกลางในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี คงสง [17] ที่พบว่าการศึกษาการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการจัดเก็บและค้นคืนความรู้ ด้านการสร้างความรู้และด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์

8.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการวางแผน (Y1) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างมากเพราะผลที่เกิดขึ้นจะทำให้ประชาชนและสังคมเกิดความมั่นใจในคุณภาพการศึกษา และสามารถตัดสินใจเลือกใช้กระบวนการจัดการศึกษาและผลผลิตของสถานศึกษาตลอดจนทำให้สถานศึกษาได้มีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบ หรือผู้บริหารสถานศึกษาหรือสมาชิกใหม่ในสถานศึกษาตระหนักและดำเนินการในภาระงานตามหน้าที่ของตนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ [18] ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของชูตาไว มะแซ [19] ที่พบว่าการศึกษาประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อาวุธ เหล่าคนคำ [20] ที่พบว่าการศึกษาประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรีเห็นว่าหากจะการจัดการจัดการความรู้ให้ประสบความสำเร็จ จะต้องมีการให้คำปรึกษาหารือกันเพื่อลงมือปฏิบัติโดยมีที่ปรึกษาด้านการลงมือทำมาช่วยเหลือ โดยให้เริ่มทำในกลุ่มเล็กๆ ไป ก่อนใช้วิธีต่างๆ ก่อน แล้วจึงค่อยๆ ขยายไปใช้วิธีการที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น สิ่งสำคัญก็คือต้องให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันของบุคคลในองค์กร วิธีการใดก็ตามที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาของกลุ่มหรือของตน ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์หรือความรู้ที่เกิดจากการทำงาน ถือว่าเป็นการจัดการความรู้ทั้งสิ้น ซึ่งมีวิธีการจัดการความรู้มากมายหลายวิธีควรใช้วิธีที่มีความง่ายในช่วงเริ่มต้น แล้วค่อยใช้วิธีการที่ยากหรือซับซ้อนขึ้นตามลำดับและความจำเป็น กล่าวโดยวิระพจน์ กิมาคม (อ้างถึงในรวี บัวดวง) [21] และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ [22] ซึ่งในกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีการควบคุมคุณภาพการศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานด้านผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการและการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานซึ่งได้แก่การดำเนินการจัดปัจจัยต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเช่น พัฒนาอาจารย์ผู้สอน พัฒนาผู้บริหาร ปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนอื่นๆรวมทั้งการจัดการองค์กรหรือคณะกรรมการบริหารฝ่ายต่างๆ ของสถานศึกษา การปรับกลยุทธ์และกระบวนการทัศนในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์สภาพจุดเด่น จุดด้อย และนำไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อไป ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความก้าวหน้าของสถานศึกษาและจัดทำรายงานต่อประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยคณะกรรมการในสถานศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบภายในการประเมินความก้าวหน้าจากองค์กรภายนอก เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ และการประเมินคุณภาพเป็นกระบวนการติดตามหรือตรวจสอบคุณภาพว่าถึงเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด เพื่อตรวจสอบว่าการ

ปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีมาตรฐานแล้วหรือยัง มีเรื่องใดที่ควรปรับปรุงให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน การประเมินเพื่อขอรับรองมาตรฐานเป็นการขอรับรองจากองค์กรภายนอกโดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานในระดับสากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวินี คงสง [17] ที่พบว่า การจัดการความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานด้านผลงานและด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตหาดใหญ่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารุช เหล่าคนคำ [20] ที่พบว่า ทักษะการบริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

9. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ที่ส่งผลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

9.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

9.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, คู่มือการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอาชีวศึกษา (ปรับปรุงแก้ไข), กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี, 2557, หน้า1.
- [2] วีระ รุญเจริญ, ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษาฉบับปรับปรุง, พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2550, หน้า213.

- [3] กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการใช้การจัดการความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรการศึกษาระดับพื้นฐาน, กรุงเทพฯ : อีเลฟเว่น สตาร์ อินเตอร์เทรต, 2553, หน้า 2-3.
- [4] วิทยาลัยเทคนิคววกเหล็ก, รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2555, สระบุรี: วิทยาลัยเทคนิคววกเหล็ก, 2556, หน้า110.
- [5] วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี, รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2556, สระบุรี:วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี, 2557, หน้า 137.
- [6] วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์,รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2556 สระบุรี: วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์, 2557,หน้า 77.
- [7] วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี,รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2556, สระบุรี: วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี, 2557, หน้า 77.
- [8] วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี, รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2555, สระบุรี:วิทยาลัยการอาชีพสระบุรี, 2556, หน้า 81.
- [9] วิทยาลัยการอาชีพหนองแค,รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2556, สระบุรี: วิทยาลัยการอาชีพหนองแค, 2557, หน้า 121.
- [10]วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี,รายงานการประเมินตนเอง Self Assessment Report ประจำปีการศึกษา 2556, สระบุรี: วิทยาลัยสารพัดช่างสระบุรี, 2557, หน้า 76.
- [11] Marquardt, M.J., “Building the Learning Organization”, New York : McGraw-Hill, 1996.
- [12] Deming, W. Edwards, “Out of the Crisis”, MIT center for Advanced Engineering Study, 2004.

- [13] อาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี, “สถานศึกษาในอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี”, เอกสารประกอบการประชุม, อัดสำเนา, 2556.
- [14] Krejcie, R. V. and Morgan, D. W., “Determining Sample Size for Research Activities” *Journal of Education and Psychological Measurement*, 1970, 30(3): 607-610.
- [15] บุญชม ศรีสะอาด, “การวิจัยเบื้องต้น”, กรุงเทพฯ : สุริยาสาน, 2545, หน้า 103.
- [16] สมจิตร สุวรักษ์, “การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตภาคกลาง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, บทความย่อ, 2554.
- [17] ภาวิณี คงสง, “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานเขตหาดใหญ่”, การศึกษาอิสระ, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, บทความย่อ, 2552.
- [18] ประภาพรรณ เอี่ยมสุภชาติ และคณะ, “หน่วยที่ 12 การประกันคุณภาพการศึกษา ในประมวลชุดวิชา บริบททางการศึกษา”, นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545, หน้า 113.
- [19] ชูไวดา มะแซ, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับกระบวนการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดยะลา, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2553, หน้า 71.
- [20] อาวุธ เหล่าคนคำ, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี”, 2553, หน้า 104.
- [21] รวี บัวดวง, “การปฏิบัติด้านการจัดการความรู้ของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.
- [22] ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, “การบริหารงานวิชาการ”, พิมพ์ครั้งที่ 3, ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2547, หน้า 120.